

Boris Škifić
KAMEN, CVIJET I AMEN
(ulomci)

IZVAN OKVIRA POGLAVLJE

Predgrađe se nakitilo oblacima, ljetu razvlači zadnju zavjesu sparine. Nalakćen na prozor podstanarskog stana gledam u dvorište, pušim, ispuhujem dim. U sjećanje mi tko zna odakle prilazi prikaza oca razvratnika, rijetko ga je bilo doma, nakon Antunove smrti nestao je iz našeg trajanja, pojavio se tek na samrti kako bismo mu platili liječenje prodajom broda, gledam ga iz mraka, prije spavanja redovito na prozoru puši zadnju cigaretu gledajući u more što se pjeni na mjesečini.

Bliži se podne, ona dolazi i stavlja na štednjak najavu ručka. Iz sobe se čuje plač djeteta. Njezini koraci prenu me iz sjećanja.

„Rasparaj diplomu, nema ti koristi od nje, otac me je zvao, zna direktora Luke, mogao bi te ubaciti kao lučkog radnika prve smjene na nekoliko dana, stigli su brodovi puni banana“, usput će Matilda dok za sobom zatvara sobna vrata. Iz sobe se čuje smijeh djeteta.

Rano sam ustao toga dana, u samo praskozorje, s vjerom u novi dan i bolju budućnost, pozvan na nekoliko, kasnije se ispostavilo, alibi razgovora, tek vi ste taj, žao nam je... Vraćajući se, činilo mi se, dan blijedi kao da sutra uopće ne postoji.

Stojim kraj prozora, vjetar po dvorištu raznosi žuto lišće, misao na koruptivni kriminal oko mene izaziva nepodnošljivu mučninu, suzdržavam dah kako se ne bih zavukao u zahodsku školjku i povukao vodu. Nakupljenim oblacima iznad grada sluti se duga jesen prošarana kišom.

„Popravljamo kišobrane, brusimo noževe!“ dvorištem prolaze dvojica kišobranara. Stariji iznad glave drži reklamu svojeg majstorstva, raskidan i nakrivo skrpan kišobran, iza njega teškog koraka ide dijete predškolske dobi, pogrbljeno, na leđima nosi alat i brusilicu.

Zastaju pred prozorom.

„Gazda, ima li kišobrana? Za male pare, nema problem, sve radimo, žice menjamo, platno šivamo! Da vidiš, nećeš verovati!“

„Nemam kišobrana ni tupih noževa,“ kažem.

„A malo vode, molim, ako može?“

Dok u bokal točim vodu, pitam je tiho:

„Da ih pozovemo na ručak?“

Matilda me prostrijeli očima. U njezinim očima nazire se bijes. I rekla mi je neki dan kako bi, da nema djeteta, otišla nekamo i sve zaboravila, nekamo gdje bi se mogla buditi osmijehom, a ne kao ovdje, s izobličenom grimasom.

Halapljivo piju vodu, nepodnošljiva sparina pred kišu širi se dvorištem. Kapljice vode padaju po njihovim razgolićenim prsima. Matilda mi dodaje kutiju keksa Jadro, zahvaljujem osmijehom. Starijeg nudim orahovicom kućne proizvodnje. On se klanja.

„Hvala, gazda, Bog te poživio.“

Dijete se nećka, tek kada stariji uzme keks nakon popijene orahovice, on navali na njih. Kao da će mu pobjeći vlak, još nije prožvakao prvi, već drugi trpa u usta. U jednom trenutku, poput nožem posječeni, nestanu mi iz vidokruga, iza njih osta prazna kutija, u daljini se gubio hrapavi glas...

„Popravljamo kišobrane, brusimo noževe...“

Ljeti, sjećam se, znali su davno svraćati na moj otok, podigli bi šatore, zaradili nešto hrane prodajući svete slike i popravljajući alate, skupili šatore za prvih jesenskih kiša i nestali u prvim svitanjima dana.

Uz grmljavinu, nebo se rastočilo nad prašinom predgrađa. Zatvaram grilje i prozore. Palim svjetlo, zapljusne me osjećaj topline. Kapi kiše udaraju o prozore. Zvoni telefon, moj šef Igara na sreću kaže da je dvorana poplavljena i da navečer neće biti tombole, pa sam slobodan. Prodavač tiketa na tomboli nikada se, ni nedjeljom ni blagdanom, ne može nadati slobodnoj večeri. Takav je to posao, svakonoćni. Kiša nam donosi zajedničku večeru nakon godine dana noćne razdvojenosti.

Iz sobe izlazi maleni, baca mi se u zagrljaj, obuzima me radost od njegova smijeha i ove večeri bez tombole u zadimljenoj košarkaškoj dvorani. Prekrasan dan kotrlja se u predjesenskom sumraku. Ništa strano ne proviruje kroz pukotine našeg podstanarskog stana. Kiša i dalje pada. Gromoglasno.

Na vratima poštar u kabanici donosi pismo, službeno, pa moram potpisati, nudim ga orahovicom, zahvaljuje. Čitam, primljen na posao u brodarsko poduzeće, Opremanje i gradnja plastičnih brodova, nije brodogradnja drvenih brodova za što sam učen te što sam jedino u životu želio raditi zbog brata Antuna i njegovih ideja broda iz maslinova drva, ali koga briga, dajem joj pismo u ruke i točim orahovicu u dvije staklene čaše, ona se smiješi, nazdravlja mi poljupcem. Zovem šefa robovlasnika, otkazujem se s popisa prodavača tombolskih listića, on negoduje, kao, ima rok od petnaestak dana, ali mene to ne zanima, spuštam slušalicu bez pozdrava.

Kratak je korak od jutarnjeg očaja do poslijepodnevnog osmijeha.

PRVI DIO

U POTRAZI ZA POGLAVLJEM

1. SPAVAČ

Ja, Andrija Bandit Ribar, u djetinjstvu gotovo zaboravljeno poznat kao Bandit Bande velikih pušaća, ustajem u šest, izlazim iz stana u šest i trideset, mrak ne jenjava, automobili i prolaznici u žurbi kazuju mi da je grad budan i da je sve kako jest inače, prolazim pored automobila iz kojih izviruju obrijani zombiji, njihove svježe ogoljene lubanje u meni izazivaju jutarnju mučninu, glazba iz njihovih automobila ubija šetaču svaku nadu u bolje i pametnije sutra. Šestica je redovita, ali pretrpana, ulazim pronalazeći neki podnošljivi prostor, putujem gledajući kroz prozor, uvijek isti krajolik prepun sjenovitih prikaza, pogled mi izviruje kroz jureće autobusno staklo, iz mraka prvim jutarnjim zrakama proviruju sjene i lagano se pretvaraju u zaustavljenu fotografiju ljudskih obličja, na trenutak.

Ispred poslovnog nebodera uzimam kavu iz automata, čekam strpljivo red ispred lifta ispijajući kavu, na desatom katu točno u sedam ulazim u prostorije broderskog poduzeća, Opremanje i gradnja plastičnih brodova, ulazak registrira zvučni signal koji prepoznaje moju karticu u džepu povezanu kodom u centru kompanije, pred svima za velikim stolom sjedi šef i nijemo nas promatra, u trećem redu duge prostorije sjedam za stol broj dvadeset i otvaram registratore s dnevnim poslovnim zadacima, kao i svaki dan provjeravam brojčane veličine u nacrtima s regularnim propisima, prosjek mi je dvjesto pregledanih nacrti dnevno, što je na novogodišnjem domjenku istaknuto kao jako dobar rezultat, ponekad, ako se duže zamislim gledajući nebo kroz prozor, zamišljajući more, uzimam registratore kući kako bih dovršio posao i ostao na razini uspješnih djelatnika, što bi značilo da mi mjesečni prihodi neće biti smanjeni, nažalost, ni povećani, jer osnovno je pravilo kompanije: budi na prvoj liniji u svom prosjeku ako misliš biti uspješan i poslušan. Već sam se odavno uvjerio, nakon privatizacije firme, da s uručenim otkazom redovito ginu oni u zadnjim redovima, i zato ozbiljno shvaćam svoj posao, ponekad radim u svojem dnevnom boravku do kasno u noć, temeljito provjeravam ispisane veličine na nacrtu plastičnih brodova u izgradnji kako ne bi odstupile ni milimetar od propisanih.

Stanka za ručak od jedanaest do podne, u obližnjem kafiću pijem kavu i jedem dva kroasana od vanilije, gledam prolaznike u žurbi, osjećam prazninu i umor mada mi posao ne traži neki poseban napor, u četiri sata poslijepodne na izlazu iz firme oglasi se zvučni signal sa skeniranom fotografijom na velikom ekranu, zvuk različit od jutarnjeg koji označava napuštanje prostorije i kraj radnog dana, svraćam u kafić, konobarica mi na stol donosi pelinkovac s tri kocke leda i limunom, pozdravlja me i pita uvijek isto, kako je bilo na poslu, dobro, odgovaram ja, Šestica je redovita, ulazim u pet i pet, manja je gužva nego ujutro, uz malo sreće nalazim prazno sjedalo, gledam kroz autobusno staklo, pale se jesenska ulična svjetla i užurbane sjene prolaznika poprimaju ista ona jutarnja ljudska obličja, jedina je razlika u njihovim pokretima, žure u obrnutom smjeru.

Ulazim u stan u pet i trideset i pet.

Sjedam za stol nakon presvlačenja i pranja ruku, šest je sati, večera koja je u isto vrijeme i objed.

„Dobio si čudan telegram iz Zagreba“, kaže Matilda i stavlja papir pred mene.

Oni koji ne bi trebali živjeti, znam, još uvijek su živi, vidimo se jer moramo razgovarati,
Maja

Poremećen mi je svakodnevni ritam, osjećam laganu nesvjesticu. Nervozno ustajem od stola ne dotaknuvši jelo. Prati me zabrinuti pogled moje, iznad svega strpljive, žene Matilde Sakić udane Ribar. Otvaram vrata prošlim dušama svoje potisnute svijesti. Sve se u meni budi, bojim se, skriveno će postati javno. Ne palim lampu pored postelje. Osjećam tjeskobu. U mraku spavaće sobe ponekad zasja svjetlo jurećih automobila.

Ustajem. Hodam od zida do zida poput u kavezu zatvorene zvijeri. Zastajkujem. Zbunjen sam, pomičem zastor i gledam u noći neprikladno osvijetljeno dvorište. Tražim poznato lice u odsjaju stakla i mraka, ne nalazim nikoga, u daljini promiču produžene sjene prolaznika. Odmičem se od prozora, skidam kufer s ormara, pakiram se. U žurbi ubacujem same sitnice, tamo je hladno, nešto zimske robe zauzima najviše prostora u kuferu na kotače. Vraćam se u kuhinju, sjedam za stol, počinjem jesti, odmičem tanjur od sebe, vrijeme je, Matildi ne želim ništa skrivati, moram joj obznaniti svoju konačnu odluku.

„Odlazim u Zagreb, još noćas...“, tražim pogodne riječi, djelujem zbunjeno.

Ona me prostrijeli pogledom.

„Zašto odjednom odlaziš? Tko je ta Maja... Sada kada nam je krenulo dobro, radimo oboje, za koju godinu isplatit ćemo kredit za stan i mogli bismo razmisliti o drugom djetetu... Ne razumijem. Ako sada odeš, nećeš se imati gdje vratiti!“

Zamislim se, tišina se lijepi oko nas i pada po nama, ne razumijem ni ja, ne znam odgovor, to je jače od mene i bilo kakvog mojeg htijenja, to nalikuje na nekakvu neman razjapljenih usta, pokušavam smisliti što reći da bi se razumljelo i na neki način opravdalo moje putovanje u neizvjesno koje je, očito, odavno zabilježeno kao izvjesno...

Razmišljam o tome kako je Matilda moja žena i dio mene, kako je to ispred mene moje dijete i potpuno je u meni, ali da jednako takvo što postoji izvan svega toga i kako ondje trebam biti bez obzira na nju i njega. Viša je to sila izvan moje moći racionalnog prosuđivanja.

Mali bez riječi odlazi od stola u svoju sobu ne završivši s jelom.

Ona kuhinjskom krpom skriva uplakane oči.

Vani pada sumorna jesenska kiša, bez pljuska, ali ravnomjerno i postojano.

Ustajem od stola i ulazim u sobu svojeg sina, koji sjedi na krevetu, gleda u pod i vrti u ruci igračku od vune. Komadići vune padaju po podu, u sobi pada snijeg, parket prošaran snježnim pahuljicama iz raskinute igračke. Sjednem pored njega zagrlivši ga.

„Ne brini se, ostajem ovdje. Nikada neću otići od tebe. Sada se vratimo za stol i večerajmo. U subotu te vodim u akvarij.“

Mali se osmjehne.

Svake subote za lijepog vremena vodim sina u kružni virtualni gradski akvarij, satima promatramo morski svijet, uvijek u istom krugu plove kao zamantane ribe dok nam iz zvučnika jednolični glas objašnjava osobine i život pojedinog stanovnika morskih dubina.

2. PITANJE

Inspektor vrti papire ispred sebe, namješta zamišljenu facu, kao za sebe, čita naglas.

„Uhapšen zbog dilanja, pušten zbog proceduralne greške prilikom privođenja, upleten u sumnjivo predoziranje poznate glumice, nije u potpunosti dokazana povezanost i tako dalje. ““

Inspektor podiže pogled od papira i prodorno me pogleda.

„ Hm. Zanimljivo, iskreno mene to ne zanima, mene zanima natpis Banda velikih pušača na naslovnoj stranici vašeg laptopa, mislim da je to odgovor na sva naša pitanja. “

Odguruje papire od sebe pa će:

„Eto da skratim, mene jedino zanima tko je to i što je to Banda velikih pušača?!“ Nakon izgovorene njemu ključne rečenice istrage, pogleda me kao da je neki jebeni dobitnik nečega što ga je učinilo slavnim, u najmanju ruku Nobela za otkrivanje lijeka protiv raka.

Umara me već stoti put postavljeno isto pitanje, umara me i umišljenost sveznajućeg inspektora obrijane kvadratne glave.

Oko podneva su me nasilno izvukli s posla i odveli na ispitivanje. Kolege su me sumnjičavo pogledavali.

„ Tko je to Banda velikih pušača i koji su članovi te anarhističko-terorističke bande? Samo me to zanima pa možemo krenuti nekakvom rješenju zagonetke i podizanju optužnice. Svako odugovlačenje ne ide vam u prilog, moj je prijateljski savjet, otvorimo karte i potpišimo priznanje da bismo sve ovo okončali u pozitivnom smislu. Na sudu će to imati posebno značenje u smanjenju kazne koja je neminovna. Iskustvo me uči, jednostavno rečeno, postoje samo dva rješenja, dokazivanje krivnje ili priznavanje krivnje, treća opcija ne postoji. “

Ispitivanje prekida škripa otvaranja vrata, čovjek u policijskoj uniformi.

„Zvali iz Odvjetničkog ureda Precić, traže da se odmah prekine ispitivanje dok oni ne dođu, žele hitno preuzeti zastupanje i obranu privedenog. “

„Javi da ćemo ih pričekati“, inspektor će vidno neraspoložen.

„Ne želim Precićeve za odvjetnike, na to ću odrješito podigavši glavu prema otvorenim vratima.

Inspektor se osmjehne, pali cigaretu, nudi me cigaretom, ne skriva, svidjelo mu se odbijanje najpoznatijeg gradskog odvjetničkog ureda. Razmišlja on o tome kako se cijela priča odvija u željenom smjeru i prema priželjkivanom kraju, pruža mi čašu vode kako bi me udobrovoljio ne bih li napokon progovorio i potpisao priznanje, pita me jesam li za kavu, osokoljen tijekom događanja, prijeti mi Antiterorističkim odjelom policije s kojim nema zajebancije prilikom ispitivanja.

Razmišljam o tome kako inspektor svakim svojim pokretom i pogledom djeluje šupljoglavo, uostalom, kao većina djelatnika inspektorijata i policijske družbe, kriminalci na državnoj skrbi. Izgledom djeluje poprilično tragikomično... rohavo lice, obrijana glava, a obrve dodiruju tragove nekadašnje kose. Zašto ljudi briju glave ako im kosa raste, pitam se. Dosađujem se pa mi svakakve gluposti padaju na um. Očito mi je da protiv mene nema ničega čega bi trebalo biti i čega sam se pribojavao.

Tišina u iščekivanju moje odluke o predloženom potpisivanju priznanja krivnje, ne razumijem o kakvoj krivnji je riječ. Razmišljam kako je sve to oko mene pogrešno, nepokretan i prikliješten u svim tim kaotičnim razvalinama, i kako je tu, kao i u životu, od rođenja jedino važno na kojoj strani stola sjediš, i sve ono što nosiš u sebi na svom putu kroz prašnjave puteve ovoga svijeta ne može ti pomoći ako si s one druge strane stola, sjebane, i kako bijaše na početku, tako će biti i na svršetku jer uvijek će biti takav poredak, jedni su prigiječeni kako bi ovi drugi mogli biti uzdignuti, isto tako kao što na početku bijaše riječ, tako će na kraju svega biti bez ijedne izgovorene riječi. Muk, mukla tišina oko stola gdje smo se našli pri rođenju. Očito me neki iz prošlosti raspadajući Majkov diler provalio kako bi sebe možda spasio, ali bez očitih dokaza. I kada se maknemo od prošlosti, ona nas na neki način sustigne.

Moje razmišljanje prekine Šupljoglavi ustajući od stola i iznervirano napušta prostoriju. Za njim izlazi moj odvjetnik, pridodan po službenoj dužnosti, kako bi se dogovorili o daljnjim postupcima. Glumi zabrinutost.

Prazan prostor smrdi na sterilnu ustajalost unatoč otvorenu prozoru. Dim poluizgorene cigarete ispod mojeg nosa miriše na sjećanja, davna događanja oko Bande velikih pušača.

Otvaraju se prozirna polustaklena vrata donoseći treptaj svježeg zraka, ulazi moj službeni odvjetnik, smiješni čovječuljak masne kose u sivom odijelu, nalikuje liku iz kakvog američkog lošeg crno-bijelog filma, na licu mu se ocrtava iskrivljena usna, ima govornu manu, pa frflja dok govori, zar postoji što uzaludnije od hendikepiranog odvjetnika? Govori o tome kako je sve riješeno, slobodan sam i mogu svojoj kući jer nemaju dokaza protiv mene, tek neke davne snimke nadzornih kamera, u sve je upleten i kolega mu Precić, pa tim snimkama mogu obrisati što god žele jer, kaže on, kada nemaju ništa, onda blefiraju ne bi li našli žrtvu za svoje neuvjerljive pretpostavke.

Čovječuljak ponosan na svoje odvjetničko umijeće rukuje se sa mnom umjesto pozdrava.

Dok izlazim, Šupogljavi me, grickajući brkove, značajno odmjeri uz vidimo se.

Iz javne govornice javljam šefu da je moje odvođenje bilo u svojstvu svjedoka, a ne osumnjičenog, i kako ću sutra redovito doći na posao.

Na stanici, potpuno smiren i siguran da me ruka pravde nikada neće sustići, nasmiješen ubijam vrijeme čekanja do dolaska autobusa razmišljajući o tome tko je to i što je to Banda velikih pušača, svjestan da ću jednom kad-tad samome sebi morati odgovoriti na to pitanje.

3. CIJENA

Sasvim uobičajeni radni dan. Ponekad mi se čini da se dani preslikavaju. Provjeravanje brodskih veličina i dužina na novim nacrtima prekida čistačica s prvog kata.

„Treba vas netko. U prizemlju.“

Pitam šefa dopuštenje, ovaj mi daje desetak minuta slobodno.

Spuštam se liftom, izlazim iz lifta, na samom ulazu prepoznajem noćnog čuvara iz Instituta, čovjeka u ranim pedesetima, sasvim obična, neugledna i potrošena.

„Pozdravljam, majstore!“ osmjehnuvši se, kaže čuvar pružajući mi ruku, lagano se nakloni te žurno nastavi bez zastajkivanja. „Ne djeluje mi ovo brodersko poduzeće kao Gradski vodovod, gospodine. Hm! Ne prepoznajete me. Imali smo se čast jedne večeri upoznati, ako biste se mogli prisjetiti. U portirnici Instituta za protuotrove. Pili smo pivo i pušili. Vi ste bili tako dobri da ste donijeli pivo. Ja sam se svega toga sjetio kada sam razmislio... Razumijemo se, i sve će biti dobro, pričekat ću vas u kafiću preko puta, svakako bismo trebali ozbiljno porazgovarati i riješiti neke probleme.“

Ispred mene nagomilani registratori, gledam kroz prozor, zimsko je vrijeme i mrak pada u ranom poslijepodnevju. Prene me zvono za kraj radnog vremena.

Konobarica mi donosi uobičajeni pelinkovac uz pitanje kako je bilo na poslu danas, noćnom čuvaru donosi pivo nakon popijene kave.

Osjećam nemoć, u očima noćnog čuvara vidim neodlučnost i strah. Razmišljam kako riješiti problem, reći ću mu da sam plaćeni ubojica i da ću mu zapaliti kuću, pobiti mu djecu ako ih ima, izbrisati ga iz života.

U tišini, što je razbija pjesma iz radija i buka prolazećih automobila, ispijam svoj pelinkovac.

Noćni čuvar prekida neugodnu šutnju, gleda mimo mene dok govori, glas mu podrhtava dok se opravdava.

„Teška su vremena, i sami znate, radili smo u Tvornici likera, ja magistar biologije, žena tehnička radnica, onda se to privatiziralo i postali smo višak, i sve otišlo u krasni kurac, kći će dogodne na studij u Zagreb, a odakle, pitam ja vas, gospodine. Da ne duljim, i da se ne gnjavimo oko nebitnih detalja i glupih objašnjenja, čekat ću dva dana na odgovor, znate gdje ćete me naći, i dalje sam noćni Instituta, a ovo ovdje je cijena vaše slobode.“

Noćni čuvar iz džepa sakoa izvadi kovertu i pruži mi je ispod stola, ustane a da pivo nije ni popio, plaća piće pa na odlasku šapne.

„U slučaju da mi se dogodi kakva nesreća, onako, usput, ne brinite se, sve je zapisano i pohranjeno, s uputstvom, onako nekako, kao oporuka. Nećemo se pozdravljati jer ovo sigurno nije naš rastanak, mogli bismo se nakon svega i sprijateljiti, zar ne, na dobrobit sviju nas... i vas, kaže mi čistačica da ste oženjeni i imate dijete, lijepo?! Pa vidimo se, ne zaboravite, dva dana!“

Pozdravim konobaricu i uputim se u obližnju policijsku stanicu. Kovertu pokidam i bacim u koš ne otvorivši je.

4. SUĐENJE

Mjesec dana pritvora, jednom me posjetila Matilda kako bi mi rekla da je zaboravim i da me više neće posjećivati, ni ona ni moj maleni kojemu je promijenila prezime u svoje djevojačko.

Na suđenju, zatvorenom za javnost na zahtjev nekih velikodostojnika i zbog nabujale mržnje javnog mnijenja, čovječuljak u sivom odijelu, moj govorno invalidni branitelj po službenoj dužnosti, uporno pokušava uvjeriti suca da je njegov klijent, to jest ja, počinio, ako se dokaže što je počinio, u potpuno neuračunljivom stanju i smanjene psihičke sposobnosti sagledavanja posljedica čina, s dijagnozom teškog narcisoidnog poremećaja ličnosti, o čemu svjedoči liječničko uvjerenje.

Na izrečene dokaze tužitelja, moj odvjetnik inzistira na tome da je njegovu branjeniku, to jest meni, potrebno liječenje, a ne zatvaranje.

Pozvan kao svjedok u zadnjoj fazi suđenja, kažem da je državni tužitelj u pravu, prepričavam tijek događaja pritom tvrdeći da sam bio potpuno pribran i svjestan što činim, sve sam učinio u sasvim normalnom psihičkom stanju, planski, i da se nimalo ne kajem za svoj čin te potpuno svjesno tvrdim kako me nikakav psihijatar nije pregledao, prema tome, zaključim, krunski dokaz, izneseno liječničko uvjerenje, prcićevski je krivotvoreno i nepravovaljano.

Čovječuljak u sivom odijelu po službenoj dužnosti gleda me u nevjerici, naginje se prema meni, proklinje dan kada je položio odvjetnički ispit, a nije se uspio uklopiti u kakav debelokožni odvjetnički tim gdje se neće zajebavati i naganjati s kretenima.

Naglo ustaje, prilazi sucu, govori mu da je nešto takvo mogla učiniti samo osoba poremećena uma, što je očito nakon mog svjedočenja kako je liječničko uvjerenje podla i nerazumljiva laž, a to također dokazuje ludilo njegova branjenika, to jest mene, te ga kao kolegu moli da mu dopusti dostojanstveno napustiti sudnicu jer se osjeća uvrijeđenim i to neće više trpjeti. Sudac mu bez imalo ustezanja kaže da razumije njegov gnjev, dopustit će mu napustiti sudnicu ako se okrivljenik s time slaže. Klimnem glavom u znak odobravanja.

Na kraju postupka sudac, sav unezvijeren od svega što je čuo, zapita me prije donošenje presude zašto sam to učinio, prostrijelivši me dugim pogledom, prepunim ne mržnje, nego prijezira i gorčine.

Ustanem pa ću tihim glasom:

„Zbog sramote.“

Sudac zatraži da to ponovim glasnije.

„Zbog sramote!“ kažem glasnije.

Smireno čekam sučevo zadnje obrazlaganje presude, kao i samu presudu. I nakon svega, izlazeći iz sudnice u pratnji policajaca, vidim kroz prozor sudnice, oblak se rastače i pretvara u osvježavajuću kišu nakon nepodnošljive sparine.

Ispred suda skupilo se toliko pokislih ljudi da je i promet zaustavljen, kordon policije, kamere, novinari te nekoliko tisuća znatiželjnika i prosvjednika s transparentima, gnjevni ljudi s torbama u kojima skrivaju kamenje.

Izveden na stražnji ulaz suda kako bi se sva ta gnjavaža izbjegla, na putu do zatvora iz radija slušam vijesti o suđenju, o zločincu, to jest o meni, koji se nimalo ne kaje za ono što je počinio, čovjek bez savjesti, nesretnik koji se odriče svijeta u kojem žive normalni i pošteni ljudi.

5. ZATVARANJE

U dobro čuванom zatvoru smješten sam u blok samica, kamo se zatvaraju najveći i najopasniji zločinci... Višestruki ubojice iz materijalnih pobuda, silovatelji i psihopati, serijski ubojice i slično, dio zatvorskog kompleksa koji je posebno čuvan te je zabranjen svaki kontakt s ostalim zatvorenicima i bilo kakav odnos s vanjskim svijetom, zabranjeni su posjeti kao i dnevni jednosatni izlazak u šetnju zatvorskim dvorištem, zabranjeno je i objedovanje u kantini te rad u zatvorskoj radionici vijaka i matica zbog izbjegavanja sukoba s ostalim zatvorenicima.

Prolazim zatvorskim hodnikom, razmišljam, biti u samici nije nešto posebno niti očaravajuće, ali bi, kao izolacija od svega postojećeg, moglo biti i obećavajuće.

Samica nije osobito prostrana, zadovoljan sam viđenim nakon prvog ulaska, uređena je sasvim toliko i tako kako je i koliko čovjeku potrebno za podnošljiv život... mekan ležaj s čistom posteljinom, nasuprot ležaju stol i stolica, u jednom kutu WC školjka, a u drugom kutu priručni maleni prostor za tuširanje i pranje robe. Poprilično čisto, uredno i prilagođeno samcu.

Ubrzo počinjem gubiti pojam o protjecanju vremena, prestao sam brojiti i razmišljati o svemu što postoji izvan tog prostora omeđena zidovima. Sve nekadašnje vanjsko, pretvara se prirodnim zakonom suprotstavljenih sila u vremenskom odmaku u moje unutarnje.

Gledam kroz malen prozorski okvir, zamišljam da je zatvaranjem moj vanjski svijet bačen niz rijeku bljedunjave vode mojeg trajanja.

Negdje oko podneva redovito se kroz prozor u samicu probiju sunčane zrake za vedrog dana, i to traje nekoliko sati, što me zna posebno obradovati, ta toplina u toj žarkoj svjetlosti. Zagledan u svjetlost trenutno gubim mogućnost viđenja.

Bez potpisa pošiljatelja svakog mi ponedjeljka stiže šteka crvenog Marlboro s upaljačem od pet kuna na kojem piše Zg volim. Stražaru poklanjam koju kutiju kako bih dobio jutarnju kavu. Snalazim se. Dnevna radost pušenja neopisiva je.

Nikakva pisma ne stižu do mene.

Stražar mi donosi na potpis službenu žalbu Vrhovnom sudu na presudu. Smiješni ćelavi čovječuljak u sivom odijelu, koji frflja kada govori, ne odustaje od mene mada zna da je sve uzalud.

Na početku tjedna dobivam čistu posteljinu, čiste ručnike, rolu zahodskog papira i pastu za zube.

„Snovi postaju stvarnost u nedostatku stvarnosti“, zapisujem svakakve gluposti o svom stanju na zidu oštrim dijelom četkice za zube. Dosađujem se, pa se nekako i zabavljam škrabanjem po zidu svoje samice. Stražar, zabrinut za moj život, oduzima mi oštru četkicu bojeći se rezanja žila i donosi mi novu četkicu za zube s tupim vrhom. Oduzima mi mogućnost ispisivanja grafita.

Opčinjen sam snovima, ne razlikujem dan i noć kada je oblačno, sanjam morsku neman što nadolazi orkanskim jugom, nezaustavljivo me guta i proždire, potapa moju samicu i mene u njoj.

Vješto držim glavu iznad nabujala mora, znajući da je postojanje morske nemani čista izmišljotina.